

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การมีสุขภาพดี (Good Health) มีความสำคัญและเป็นที่พึงปรารถนาของทุกคน เพราะเป็นปัจจัยพื้นฐานที่นำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปสู่ความศิวิไลซ์ (Civilization) ทำให้เกิดวิถีชีวิตแห่งความเร่งรีบ มลภาวะทางสิ่งแวดล้อม ความเครียด การหันมาให้ความสำคัญกับสุขภาพจึงเป็นเรื่องที่ประชาชนในสังคมให้ความสนใจ ดังจะเห็นได้จากการเกิดกระแสความตื่นตัวและการใส่ใจในเรื่องของสุขภาพ เช่น นิยมอาหารเพื่อสุขภาพ ยาสมุนไพร การแพทย์ทางเลือก สปา ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ ตลอดจนมีการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพแพร่หลายมากขึ้น สะท้อนจิตสำนึกสุขภาพใหม่ที่ถือว่าเรื่องของสุขภาพไม่ใช่สิ่งที่ผูกขาดหรือหยาบย่นให้โดยสถาบันทางการแพทย์เท่านั้น แต่เป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องใส่ใจแสวงหาแนวทางที่จะนำไปสู่การมีสุขภาพดี

แม้ว่าปัจจุบันความก้าวหน้าของวิทยาการทางการแพทย์จะพัฒนาไปเพียงใดก็ตาม แต่ก็มิใช่ทางออกในการแก้ปัญหาสุขภาพของประชาชนได้เสมอไป การมองสุขภาพเพียงแคโรคและความเจ็บป่วย (disease) นั้นยังไม่เพียงพอที่จะทำให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดีได้ เพราะมีโรคบางอย่างที่ทางการแพทย์ไม่สามารถรักษาได้ เช่น โรคเอดส์ โรคมะเร็งบางชนิด และมีโรคบางอย่างที่ไม่ได้เกิดจากความเจ็บป่วยทางร่างกายและไม่จำเป็นต้องพึ่งพาทางการแพทย์เสมอไป เช่น โรคอ้วน ซึ่งเกิดจากพฤติกรรมการบริโภคที่มากเกินไปจนเกินความจำเป็นของร่างกาย โรคที่เกิดจากความเครียด ๆ เกี่ยวกับสุขภาพ เช่น โรคพยาธิ ที่เกิดจากการรับประทานอาหารไม่ถูกสุขลักษณะ โรคต่าง ๆ เหล่านี้ สามารถป้องกันหรือรักษาได้ด้วยตนเอง หากประชาชนเข้าใจและสามารถปรับพฤติกรรมนั้นได้ ดังนั้น ความหมายของสุขภาพในยุคใหม่ตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 (สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, 2550) คือ ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล โดยสามารถขยายความหมายของมิติสุขภาพทั้ง 4 ด้าน (อำพล จินดาวัฒนะ, สุรเกียรติ์ อาชานานุภาพ, และ สุรณี พิพัฒน์โรจนกุล, 2550, น. 83) ดังนี้

1. สุขภาพทางกาย (Physical well-being) หมายถึง การมีร่างกายที่แข็งแรง สมบูรณ์ รวมถึงผู้ที่มีความพิการทางร่างกายที่ได้รับการดูแลรักษาจนสามารถประกอบกิจกรรมเช่นคนปกติหรือเกือบเท่าคนปกติ

2. สุขภาพทางจิต (mental well-being) หมายถึง การมีสุขภาพจิตที่ดี มีความสบายใจ มีอารมณ์สดชื่น แจ่มใส นอนหลับดี ไม่มีความเครียดกังวล หรืออาการซึมเศร้า

3. สุขภาพทางสังคม (social well-being) หมายถึง การอยู่ร่วมกันด้วยดีกับผู้อื่น ทั้งในครอบครัว สถานศึกษา ที่ทำงาน ชุมชน และวงสังคมต่าง ๆ โดยเอื้ออาทรและช่วยเหลือกัน นำมาซึ่งการมีครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมมีความยุติธรรม

4. สุขภาพทางจิตวิญญาณ (ปัญญา) (spiritual well-being) หมายถึง การมีความสงบสุขภายในด้วยการมีสติและปัญญาสมบูรณ์ มีความฉลาดรู้เท่าทันสิ่งต่าง ๆ เข้าใจสรรพสิ่งตามความเป็นจริง เข้าถึงความดีงาม ถูกต้อง

จากความหมายของมิติสุขภาพทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า สุขภาพยุคใหม่ได้ขยายมิติให้ครอบคลุมทุก ๆ ด้าน แต่ละมิตินั้นจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เช่น สุขภาพทางสังคมดี ทำให้สุขภาพจิตดี เมื่อสุขภาพจิตดีจะทำให้สุขภาพกายดีไปด้วย ดังนั้น การสื่อสารสุขภาพจะต้องเชื่อมโยงเรื่องของสุขภาพกับสังคมอย่างเป็นองค์รวม กล่าวคือ การมีสุขภาพดีนั้นจะมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันทางสังคมต่าง ๆ เช่น สถาบันทางการแพทย์ช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บ สถาบันการศึกษาช่วยให้ความรู้เกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการทางร่างกาย และสร้างมิติทางปัญญา สถาบันครอบครัวช่วยสร้างความรักความเอื้ออาทรและความเข้าใจกัน ในครอบครัวทำให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข สถาบันศาสนาจะช่วยยกระดับจิตวิญญาณให้มีความสุขสงบ

สถาบันหนึ่งทางสังคมที่มีบทบาทในการช่วยสร้างเสริมสุขภาพได้ก็คือสื่อมวลชน โดยสื่อมวลชนสามารถให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต และตอบสนองแนวทางในการที่จะนำไปสู่การมีสุขภาพที่ดีของคนในสังคม เพราะในแต่ละวันจะมีผู้บริโภคสื่อ โดยเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพผ่านสื่ออันหลากหลาย เช่น แผ่นพับ ใบปลิว ป้ายโฆษณา รวมทั้ง หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ และโทรทัศน์

สื่อโทรทัศน์จัดว่าเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพสูง สามารถถ่ายทอดสัญญาณไปหลากหลายพื้นที่ได้ในเวลาเดียวกัน ทำให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้เป็นจำนวนมาก (จิราภรณ์ สุวรรณวาทกิจ, 2547, น. 39-40) จึงมีรายการเพื่อสุขภาพทางสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ ที่เข้าถึงประชาชนได้ง่ายและเป็นที่รู้จักในวงกว้าง เนืองสามารถนำเสนอเนื้อหารายการได้อย่างน่าสนใจ เช่น รายการ “ซูรัก ซูรส” ออกอากาศทางสถานี โทรทัศน์ช่อง 3 ซึ่งเป็นการนำเสนอปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพเรื่องความรัก เพศศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างเพศชายกับเพศหญิงและครอบครัว รายการ “พบหมอศิริราช” ออกอากาศทางสถานี โทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เป็นการนำเสนอการดูแลรักษาสุขภาพด้วยตนเองจากโรคภัยต่าง ๆ โดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะโรคจากคณะ

แพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล รายการ “อโรคา ปาร์ตี้” ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ทีวี นำเสนอในรูปแบบละครจำลองจากเหตุการณ์จริงจากผู้ป่วยที่เกิดโรคหรือเสียชีวิตด้วยโรคภัยไข้เจ็บได้อย่างน่าสนใจและสามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้กับข้อมูลที่ทางรายการโทรทัศน์ได้นำเสนอเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ชมได้เป็นอย่างดี เพราะละครเป็นเสมือนเรื่องราวของชีวิตที่มีตัวตนจริง จึงทำให้ผู้ชมเกิดอารมณ์ร่วมไปกับเรื่องราวในละครและการกระทำของตัวละครได้ง่าย สามารถสอดแทรกความรู้ สอดแทรกแนวคิด วิธีการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องดีงามให้ผู้ชมได้ซึมซับสาระนั้นเข้าไปเองผ่านเรื่องราวในละครนั้น (ชยพล สุทธิโยธิน และ สันติ เกษมสิทธิ์, 2548, น. 65-66)

การสื่อสารผ่านละครโทรทัศน์นับว่าเป็นมิติใหม่ในการเรียนรู้ จากกระบวนการทัศน์เดิมที่มองว่าละครเป็นสื่อบันเทิงไม่มีรสนิยมเชิงสุนทรีย์ เป็นละครน้ำเน่า มีคุณค่าต่ำ เพราะเป็นการนำเสนอเรื่องราวภายในครอบครัวที่ถือว่าเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคลไม่มีกระทบต่อส่วนรวมเมื่อเทียบกับรายการที่นำเสนอเรื่องของเศรษฐกิจ การเมือง เช่น รายการข่าว แต่ปัจจุบันได้เกิดแนวโน้มวิธีการนำเสนอของแต่ละรายการเริ่มโน้มเข้าหากัน ทำให้การนำเสนอละครผสมผสานกับเรื่องจริงที่มีประโยชน์ในระดับสังคม (กาญจนา แก้วเทพ, 2540, น. 284-285) เนื่องจากละครนั้นสามารถชมได้ทั้งครอบครัว ทั้งยังให้ความรู้และความสนุกสนาน ซึ่งผู้ปกครองสามารถให้คำแนะนำต่าง ๆ ระหว่างการชมแก่เด็กและเยาวชน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ซึ่งกันและกัน เป็นการสานสัมพันธ์ในครอบครัวที่ดีวิธีหนึ่ง ดังนั้น สถานีโทรทัศน์ทีวียุคใหม่ (Thai Public Broadcasting Service: ThaiPBS) ซึ่งดำเนินการโดยองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.) ภายใต้นโยบายการเป็นสื่อสาธารณะที่ให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร ความรู้ สารประโยชน์ สารบันเทิง ที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน โดยยึดถือประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ ซึ่งมุ่งให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เสริมสร้างสติ ปัญญาและสุขภาวะของประชาชน เพื่อให้เป็นพลเมืองคุณภาพ จึงได้ร่วมมือกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ในการส่งเสริมสื่อสร้างสรรค์ พัฒนารายการเด็ก เยาวชน ครอบครัว โดยเน้นการส่งเสริมให้คนในครอบครัวมีกิจกรรมได้ทำร่วมกัน รวมถึงผลิตรายการที่ไม่มีพิษภัย เพิ่มพูนความรู้ สร้างสรรค์จินตนาการ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม (สสส.ผนักกำลังไทยพีบีเอส ดันพลังสื่อเพิ่มรายการเด็กครอบครัว 15%, 2552) จึงได้ผลิตรายการเด็ก 3 รายการ ได้แก่ “ขบวนการ ไร้มังกร” “ว่าวุ่น-รุ่นเล็ก” และ “พลเมืองเด็ก” ซึ่งเป็นรายการเด็กที่มีคุณภาพ และมีประโยชน์ต่อเด็ก

ละคร เรื่อง “ว่าวุ่น-รุ่นเล็ก” เป็นละครโทรทัศน์สั้นจบในตอน (Series) ประเภทสร้างสรรค์สังคม ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 10.05-10.30 น. เป็นเวลา 25 นาที ทางสถานีโทรทัศน์ทีวียุคใหม่ โดยเริ่มออกอากาศครั้งแรก เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2551 จนถึงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2552

รวมทั้งหมดจำนวน 24 ตอน ผลิตโดยบริษัท กำกับการดี ซึ่งเป็นบริษัทรับผลิตละครโทรทัศน์ในเครือบริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด มีเนื้อหาเกี่ยวกับครอบครัวและพัฒนาการของเด็ก (Child's development) ในช่วงอายุ 11-14 ปี มุ่งให้กลุ่มเป้าหมายได้แก่ ผู้ชมที่เป็นเด็กและครอบครัว เข้าใจการเปลี่ยนแปลงตามพัฒนาการของเด็กที่เด็กไม่มีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ซึ่งอาจจะเกิดความอายน่ากลัวปรึกษาใคร ทำให้ผู้ปกครองขาดความเข้าใจหรือละเลย เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ รวมทั้งขาดการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจต่อความเปลี่ยนแปลงตามพัฒนาการดังกล่าวก่อนที่เด็กจะพัฒนาเติบโตเข้าสู่ในวัยต่อไป โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กเข้าใจธรรมชาติของตนเอง ที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย และด้านอารมณ์ เพื่อจะได้มีวิธีการจัดการกับสถานการณ์เหล่านี้ได้อย่างถูกต้อง โดยที่สามารถนั่งดูพร้อมกันได้ทั้งครอบครัว และให้คำแนะนำระหว่างการชมได้ ทำให้พ่อแม่ลูกปรับตัวเข้าหากัน สร้างเสริมความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นในครอบครัว เพื่อให้เข้าใจการเปลี่ยนแปลงและร่วมกันส่งเสริมความสมบูรณ์ตามสภาวะร่างกาย และอารมณ์ของเด็กวัยนี้ ซึ่งจะให้ข้อคิดที่สำคัญ คือ ในด้านผู้ปกครองที่ควรทำความเข้าใจกับยุคสมัยที่เปลี่ยนไป เพราะโลกสมัยใหม่มีปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของเด็กและต้องยอมรับ ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นได้อย่างถูกต้อง เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว ที่จะสร้างเกราะป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับเด็ก ในอนาคต ส่วนในด้านผู้ชมที่เป็นเด็กก็จะได้เข้าใจในความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก เชื่อใจพ่อแม่ เพราะพ่อแม่เป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดสำหรับลูก (ทีวีไทย, 2552)

ละคร เรื่อง “ว้าวุ่น-รุ่นเล็ก” มีวิธีการนำเสนอโดยการเล่าเรื่องผ่านตัวละครเด็กที่กำลังย่างเข้าสู่วัยรุ่น ที่เริ่มมีความเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและอารมณ์ และมีเพื่อน ๆ ร่วมชั้นเรียนคอยช่วยเหลือและร่วมมือกันคลี่คลายปัญหาตามประสาวัยเด็ก ตลอดทั้งมีพ่อแม่ ครูผู้ใกล้ชิดกับเด็กที่มีบทบาท ซึ่งละครได้ชี้ประเด็นให้ครอบครัวไปถึงความเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของเด็กวัยรุ่นด้วย ซึ่งละครทั้ง 24 ตอน มีประเด็นการนำเสนอที่สามารถแบ่งได้ตามความหมายของสุขภาพ 4 มิติ กล่าวคือ

ประเด็นสุขภาพทางกาย คือ การดูแลสุขภาพทางกายและเข้าใจการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของเด็กและวัยรุ่นที่มีช่วงอายุระหว่าง 11-14 ปี การเปลี่ยนแปลงทางเพศที่มีบุคลิกลักษณะที่บ่งชี้ความเป็นเพศหญิงเพศชายมากขึ้น เช่น เพศชายมีกล้ามเนื้อใหญ่โต เพศหญิงมีไขมันเพิ่มขึ้นจึงทำให้บริเวณหน้าอกและสะโพกมีสัดส่วนที่ขยายมากขึ้น มีชื่อตอนได้แก่ “โรคประหลาด” “ไม่อ้วนเอาเท่าไร” “เลิฟซีน” “ปฏิบัติการไร้พุง” และ “ไม่มาตามนัด”

ประเด็นสุขภาพทางใจและอารมณ์ คือ การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ของเด็กและวัยรุ่นที่มีการแสดงออกอย่างชัดเจน มีอารมณ์ฉุนเฉียว หุนหันพลันแล่น สภาวะของจิตใจเด็กที่จะ

เกิดความวิตกกังวลต่อสถานการณ์รอบ ๆ ตัว ตลอดจนความรู้สึกรักและผูกพันกับบุคคลใกล้ชิด ได้แก่ “คุณแม่ดีเด่น” “เกรดตก” “ถูกล้อ” “ฮิโร่ตัวจริง” “ตัวแทนโรงเรียน” และ “หัวใจว่าวุ่น”

ประเด็นสุขภาพทางสังคม คือ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมอันประกอบไปด้วย ครอบครัว เพื่อน สถานศึกษา ตลอดจนสิ่งแวดล้อมในชุมชน ที่เด็กจะต้องยอมรับและปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่ตนเองอยู่ เข้าใจถึงการอยู่ร่วมกันในสังคมที่ต้องมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีความเอื้ออาทรและช่วยเหลือกัน รวมทั้งมีความเข้าใจและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมนั้น ๆ ได้แก่ “เพื่อนใหม่” “ร่วมด้วยช่วยกัน” “แหกกฎ” “คุณยายกายสิทธิ์” “อยู่ข้างใครดี” “กระต่ายตายทั้งตัวเอาใบบัวปิดไม่มีด” “ประธานนักเรียน”

ประเด็นสุขภาพทางจิตวิญญาณหรือทางปัญญา คือ การเข้าใจและยอมรับสภาพตามความเป็นจริงของเด็กและวัยรุ่นที่จะต้องรู้ว่ามึนหน้าทำอะไร เข้าใจถึงสิ่งที่ต้องถูกต้อง มีความฉลาดรู้เท่าทันสถานการณ์รอบ ๆ ตัวเอง เช่น จะต้องให้ความสำคัญกับการเรียนมากที่สุด ยอมรับสภาวะทางเศรษฐกิจของครอบครัว โดยจะต้องไม่ใช่จ่ายฟุ่มเฟือย ได้แก่ “คนใช้คนใหม่” “เพื่อนรัก” “ติดเกมส์” “ลูกใครหว่า” “เกาหลีพีเวอร์” และ “คุณพ่อดีเด่น”

ละครโทรทัศน์ เรื่อง “ว่าวุ่น-รุ่นเล็ก” ถือได้ว่าเป็นสื่อสร้างสรรค์สังคมที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก เยาวชน และครอบครัว และยังเป็นการสร้างประสบการณ์ที่ไม่สามารถหาได้จากห้องเรียนเพียงอย่างเดียว และมีความเหมาะสมกับเด็กโดยไม่ถูกมองว่ารายการเด็กเป็นรายการที่ไร้สาระอีกต่อไป เพราะมีการร้อยเรียงเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของเด็กได้อย่างเป็นธรรมชาติ ไม่ใช่ภาษาที่หยาบคายเกินวัยของเด็ก นอกจากนี้ ผู้ผลิตได้ผูกเรื่องราวที่ให้ความสนุกสนานชวนให้ติดตามโดยสามารถสอดแทรกคุณค่าสาระไปกับความบันเทิงได้อย่างกลมกลืน จึงเป็นเรื่องที่น่าน่าศึกษาว่าผู้ผลิตมีแนวคิดและกลวิธีอย่างไรในการนำเสนอละครเรื่องนี้ ขณะเดียวกัน หากเด็กและผู้ปกครองซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของการผลิตได้ชมละครเรื่องนี้จะมีความคิดเห็นอย่างไร และหากศึกษาในด้านการส่งเสริมและให้ความรู้ด้านสุขภาพที่แตกต่างจากรายการสุขภาพทางโทรทัศน์อื่น ๆ นั้น แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาการของเด็กจะมีความคิดเห็นอย่างไรต่อละครเรื่องนี้ รวมทั้งข้อเสนอแนะที่สามารถพัฒนาแนวทางการสร้างเสริมสุขภาพของเด็กต่อไป เพื่อให้เป็นรายการโทรทัศน์สำหรับประโยชน์ของสาธารณชนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิดและกลวิธีในการสื่อสารสุขภาพในรูปแบบละครโทรทัศน์ที่เหมาะสมสำหรับเด็กและวัยรุ่นในช่วงอายุ 11-14 ปี
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเด็ก วัยรุ่น ผู้ปกครอง และแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาเด็กที่มีต่อละครโทรทัศน์ เรื่อง “ว้าวุ่น-รุ่นเล็ก” ทางสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย

ขอบเขตการศึกษา

1. การศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะละครโทรทัศน์ เรื่อง ว้าวุ่น-รุ่นเล็ก ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย ในวันอาทิตย์ เวลา 10.05-10.30 น. โดยคัดเลือกเรื่องในการศึกษาจำนวน 8 ตอน และแบ่งแยกตามประเด็นสุขภาพประเด็นละ 2 ตอน ดังนี้ ประเด็นสุขภาพทางกาย ได้แก่ “เลิฟซีน” “ไม่มาตามนัด” ประเด็นสุขภาพทางใจ ได้แก่ “คุณแม่ดีเด่น” “เกรดตก” ประเด็นสุขภาพทางสังคม ได้แก่ “ร่วมด้วยช่วยกัน” “แหกกฎ” ประเด็นสุขภาพทางจิตวิญญาณ ได้แก่ “เกาหลีเวอร์” “คุณพ่อดีเด่น”
2. การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะเรื่องราวที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ 8 ตอน ดังกล่าวที่ผู้ผลิตได้นำเสนอในบริบทที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพเท่านั้น

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

สุขภาพดี หมายถึง สุขภาวะที่สมบูรณ์ที่ครอบคลุมทั้ง 4 มิติ ได้แก่ สุขภาพทางกาย สุขภาพทางจิตใจ หรืออารมณ์ สุขภาพทางสังคม สุขภาพทางจิตวิญญาณหรือทางปัญญา ถึงแม้ว่าจะมีโรคภัยไข้เจ็บบ้าง หรือการเปลี่ยนแปลงของร่างกายตามธรรมชาติที่เป็นไปตามวัย และพัฒนาการก็สามารถดูแลตนเองได้ โดยที่สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

การสื่อสารสุขภาพ หมายถึง การสื่อสารข้อความที่มีเกี่ยวข้องกับสุขภาพที่ครอบคลุมทั้ง 4 มิติ ไปยังกลุ่มเป้าหมาย โดยที่การสื่อสารนั้นเป็นประโยชน์ต่อการมีสุขภาพดีของผู้ชมรายการโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย ซึ่งเป็นการสื่อสารผ่านสื่อมวลชนในรูปแบบรายการละครโทรทัศน์ เรื่อง “ว้าวุ่น-รุ่นเล็ก” เพื่อแสดงให้เห็นว่าสุขภาพของเด็กและวัยรุ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาตินั้นครอบครัวมีบทบาทในการสร้างเสริมสุขภาพได้ รวมทั้งสถาบันทางสังคมหรือสังคมแวดล้อมที่ปรากฏในละครเรื่องนี้มีส่วนร่วมในการสร้างเสริมสุขภาพด้วย

สถานโทรทัศน์ทีวีไทย หมายถึง สถานีโทรทัศน์ที่ได้จัดตั้งขึ้นและดำเนินการโดย องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.) ภายใต้พระราชบัญญัติ องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ในฐานะองค์การสื่อสารสาธารณะที่ไม่แสวง ผลกำไรแห่งแรกของประเทศ โดยมีนโยบายในการเป็นสื่อสาธารณะที่ให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร ความรู้ สารประโยชน์ สารบันเทิง ที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน ยึดถือประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ ซึ่งมุ่งให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เสริมสร้างสติปัญญาและสุขภาวะของ ประชาชนเพื่อให้เป็นพลเมืองคุณภาพ

ละครโทรทัศน์ หมายถึง รายการโทรทัศน์ประเภทละครสั้นที่แพร่ภาพทางโทรทัศน์ เสนอเป็นชุดหรือซีรีส์ (Series) จบในตอน โดยมีเนื้อเรื่องทั้งหมดเป็นแนวเดียวกัน ใช้นักแสดงชุด เดียวกัน โดยออกอากาศทุกสัปดาห์ในวันและเวลาเดียวกัน ในที่นี้หมายถึง ละครโทรทัศน์ เรื่อง “ว่าวุ่น-รุ่นเล็ก” ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย ตั้งแต่วันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2551 จนถึงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 เป็นจำนวนทั้งหมด 24 ตอน ผลิตโดย บริษัท กำกับการดี จำกัด

แนวคิดและกลวิธี หมายถึง ความคิดและความตั้งใจของผู้ผลิตที่จะสื่อสารเนื้อหา สารของละครโทรทัศน์ไปยังกลุ่มเป้าหมาย ด้วยเทคนิคและวิธีการสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์ ประเภทละครโทรทัศน์ ได้แก่ กลวิธีการดำเนินเรื่อง กลวิธีการสร้างความน่าสนใจ และกลวิธีการ สอดแทรกสาระ ในละครโทรทัศน์ เรื่อง “ว่าวุ่น-รุ่นเล็ก” ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย

ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงความรู้สึกละเอียดและข้อเสนอแนะของเด็ก วัยรุ่น ผู้ปกครอง และแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพเด็กและวัยรุ่นที่มีต่อการนำเสนอเรื่องราวผ่านละครโทรทัศน์ เรื่อง “ว่าวุ่น-รุ่นเล็ก” ทางสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. แสดงให้เห็นแนวทางในการผลิตสื่อเพื่อสร้างเสริมสุขภาพทางโทรทัศน์
2. เป็นแนวทางในการวางแผนการผลิตละครโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสุขภาพขององค์กร ภาครัฐหรือองค์กรสาธารณะ
3. ส่งเสริมให้มีการบริโภคสื่อที่สร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและสังคมโดยมี ปัจจัยด้านการมีสุขภาพที่ดีเป็นพื้นฐาน
4. เป็นข้อมูลสำหรับการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารด้านสุขภาพแบบองค์รวม ผ่านการ สื่อสารมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ